

Тема 11

Основи фінансової звітності

План лекції

11.1. Фінансова звітність: поняття, значення, вимоги до складання

11.2. Користувачі облікової інформації

Нормативне регулювання

- **ЗАКОН УКРАЇНИ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»**
- **НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”**
- **НП(С)БО 2 “Консолідована фінансова звітність”**
- **МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ**
щодо заповнення форм фінансової звітності
- **МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ**
з перевірки порівнянності показників фінансової звітності
- **ПОРЯДОК подання фінансової звітності**

Метою складання фінансової звітності є

надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства

Якісні характеристики фінансової звітності

- інформація, яка надається у фінансовій звітності, повинна бути дохідлива і зрозуміла її користувачам за умови, що вони мають достатні знання та заінтересовані у сприйнятті цієї інформації;
- фінансова звітність повинна містити лише доречну інформацію;
- фінансова звітність повинна надавати можливість користувачам порівнювати: фінансові звіти підприємства за різні періоди; фінансові звіти різних підприємств;
- інформація має бути зіставною.

Подання та оприлюднення фінансової звітності

Підприємства зобов'язані подавати квартальну та річну фінансову звітність органам, до сфери управління яких вони належать, трудовим колективам на їх вимогу, власникам (засновникам) відповідно до установчих документів.

Органам виконавчої влади та іншим користувачам фінансова звітність подається відповідно до законодавства.

Фінансова звітність підприємств не становить комерційної таємниці, крім випадків, передбачених законодавством.

Фінансова звітність та консолідована фінансова звітність складаються за:

- національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або
- міжнародними стандартами фінансової звітності або
- національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі відповідно до законодавства.

Звітність за МСФЗ

- публічні акціонерні товариства,
- підприємства-емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до торгів на регульованому ринку капіталу або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію,
- банки, страховики, кредитні спілки,
- суб'єкти господарювання, які провадять діяльність у видобувних галузях,
- великі підприємства,
- підприємства, які провадять господарську діяльність за такими видами:
 - надання фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення;
 - недержавне пенсійне забезпечення;
 - допоміжна діяльність у сферах фінансових послуг і страхування

Звітність, складена на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності в єдиному електронному форматі, визначеному Мінфіном, подається до центру збору фінансової звітності, операційне управління яким здійснюється НКЦПФР (Національна комісія з цінних паперів та фондових ринків), з метою забезпечення доступу органів державної влади, інших органів та користувачів до поданої підприємствами фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності

Склад фінансової звітності

Фінансова звітність складається з:

- Балансу (звіту про фінансовий стан) (форма № 1),
- Звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) (форма № 2),
- Звіту про рух грошових коштів (форма № 3),
- Звіту про власний капітал (форма № 4),
- Приміток до фінансової звітності
- Звіту з управління (підприємства, крім бюджетних установ, мікропідприємств та малих підприємств)
- Звіт про платежі на користь держави (підприємства, що здійснюють заготівлю деревини і становлять суспільний інтерес, суб'єкти господарювання, які провадять діяльність у видобувних галузях

щокварталу

щороку

Підприємства, які відповідно до ЗУ “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” належать до мікропідприємств, непідприємницькі товариства (крім тих, що зобов’язані складати фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності) та підприємства, які ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів та витрат відповідно до податкового законодавства, подають відповідним органам скорочену за показниками річну фінансову звітність у складі:

- Балансу (форма № 1-м)
- Звіту про фінансові результати (форма № 2-м)

Одиниця виміру

тис. грн. без десяткового знаку

Баланс (звіт про фінансовий стан)

У балансі відображаються активи, зобов'язання та власний капітал підприємства.

АКТИВИ = КАПІТАЛ + ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

НП(С)БО 1

БАЛАНС

<i>Актив</i>	<i>Пасив</i>
I. Необоротні активи	I. Власний капітал
II. Оборотні активи	II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	III. Поточні зобов'язання і забезпечення
	IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття

Баланс підприємства складається на кінець останнього дня звітного періоду.

Проміжна (місячна, квартальна) звітність, яка охоплює певний період, складається наростаючим підсумком з початку звітного року.

Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід)

Звіт про фінансові результати (ф. № 2)

- *Розділ I. Фінансові результати*
- *Розділ II. Сукупний дохід*
- *Розділ III. Елементи операційних витрат*
- *Розділ IV. Розрахунок показників прибутковості акцій*

У звіті про фінансові результати розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період

Річна фінансова звітність та річна консолідована фінансова звітність разом з відповідними аудиторськими звітами, звіт про управління, консолідований звіт про управління, звіт про платежі на користь держави та консолідований звіт про платежі на користь держави, складення яких передбачено законодавством, повинні бути **оприлюднені на веб-сторінці або веб-сайті підприємства** (у повному обсязі) та в інший спосіб у випадках, визначених законодавством, у форматі, який виключає можливість внесення змін до фінансової звітності іншими користувачами, та в єдиному електронному форматі, визначеному Мінфіном, на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності.

Строки зберігання

- Оприлюднена річна фінзвітність і річна консолідована фінзвітність (у повному обсязі разом з аудиторськими звітами) повинні зберігатися на вебсайтах підприємств **не менше 6 років**, якщо більший строк не встановлений законом

Дата подання фінансової звітності

- день фактичної її передачі за належністю,
- у разі надсилання її поштою - дата одержання адресатом звітності, зазначена на штемпелі підприємства зв'язку, що обслуговує адресата,
- за подання в єдиному електронному форматі - дата одержання електронного повідомлення про одержання центром збору фінансової звітності такої фінансової звітності,
- для подання фінансової звітності в електронному форматі для розпорядників бюджетних коштів та фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування вважається дата одержання повідомлення від Казначейства.

Порядок оприлюднення фінзвітності з 22.08.2022

Вид підприємства	Строки оприлюднення	Порядок оприлюднення
Підприємства, які становлять суспільний інтерес (окрім великих підприємств, які не є емітентами ЦП)	Не пізніше ніж до 30 квітня року, наступного за звітним періодом	Річну фінзвітність і річну консолідовану фінзвітність на своїй вебсторінці або своєму вебсайті (у повному обсязі) разом з: — відповідними аудиторськими звітами; — звітом про управління; — консолідованим звітом про управління; — звітом про платежі на користь держави; — консолідованим звітом про платежі на користь держави
ПАТ		
Суб'єкти природних монополь на загальнодержавному ринку		
Суб'єкти, які здійснюють діяльність у видобувних галузях		
Великі підприємства, які не є емітентами ЦП та Середні підприємства	Не пізніше ніж до 1 червня року, наступного за звітним періодом	

Вид підприємства	Строки оприлюднення	Порядок оприлюднення
Інші фінансові установи та недержавні пенсійні фонди, які належать до мікро- і малих підприємств	Не пізніше ніж до 1 червня року, наступного за звітним періодом	Річну фінзвітність і річну консолідовану фінзвітність на своїй вебсторінці або своєму вебсайті (у повному обсязі) разом з: — відповідними аудиторськими звітами; — звітом про управління; — консолідованим звітом про управління
Малі підприємства, які є суб'єктами господарювання державного сектора економіки	Не пізніше ніж до 1 червня року, наступного за звітним періодом	Річну фінзвітність на своїй вебсторінці або своєму вебсайті (у повному обсязі) разом з: — відповідним аудиторським звітом (якщо обов'язковий аудит фінзвітності проводився на вимогу законодавства)

Вид підприємства	Строки оприлюднення	Порядок оприлюднення
Материнські підприємства великої групи, які не належать до категорії великих підприємств (окрім суб'єктів інвестиційної діяльності, які не складають консолідовану фінзвітність відповідно до МСФЗ)	Не пізніше ніж до 1 червня року, наступного за звітним періодом	Річну консолідовану фінзвітність, складену за МСФЗ, на своїй вебсторінці або своєму вебсайті (у повному обсязі) разом з: — аудиторським звітом; — консолідованим звітом про управління; — консолідованим звітом про платежі на користь держави
Материнські підприємства, які одночасно є дочірніми підприємствами і відповідно до вимог НП(С)БО або МСФЗ не подають консолідовану фінзвітність	Не пізніше ніж до 1 червня року, наступного за звітним періодом	Річну консолідовану фінзвітність свого материнського підприємства на своїй вебсторінці або своєму вебсайті (у повному обсязі) разом з : — аудиторським звітом і — консолідованим звітом про управління

Принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності

- повне висвітлення - фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі;
- автономність - кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства;

- послідовність - постійне (з року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених НП(С)БО, МСФЗ та НП(С)БОуДС, і повинна бути обґрунтована та розкрита у фінансовій звітності;
- безперервність - оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати й надалі;
- нарахування - доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів;

- превалювання сутності над формою - операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми;
- єдиний грошовий вимірник - вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюються в єдиній грошовій одиниці;
- інших принципах, визначених міжнародними стандартами або національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, або національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі залежно від того, які з наведених стандартів застосовуються підприємством.

Відповідальність за неоприлюднення (несвоєчасне оприлюднення)

№ з/п	Вид правопорушення	Штрафні санкції (адміністративна відповідальність)
1	Порушення порядку оприлюднення фінзвітності або консолідованої фінзвітності разом з аудиторським звітом	адмінштраф у розмірі від 17000 до 34000 грн
2	Повторне вчинення такого порушення особою, яка протягом року піддавалася адмінстягненню за таке правопорушення	адмінштраф у розмірі від 34000 до 51000 грн

Відповідальність за неподання (несвоєчасне подання)

проаудитованої ФЗ податківцям

- За неподання (несвоєчасне подання) проаудитованої річної ФЗ разом з аудиторським звітом податківцям застосовується відповідальність— штраф за неподання / несвоєчасне подання у розмірі 340 грн (при повторному порушенні — 1020 грн).
- Проте у зв'язку з воєнним станом діють пом'якшувальні правила.

11.2. Користувачі облікової інформації

Як ми вже зазначали, метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

Користувачі звітності — це фізичні та юридичні особи, що потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень.

Внутрішні користувачі фінансової звітності

- Посадові особи підприємства
- Працівники підприємства (як посадові особи підприємства)

Зовнішні користувачі фінансової звітності

- Учасники (засновники) підприємства
- Працівники підприємства (як фізичні особи, що уклали з підприємством трудовий договір)
- Сторонні організації
- Держава в особі державних органів влади
- Суспільство в цілому

Користувачі звітності (облікової інформації)

- мають різний статус
- мають різні можливості
- переслідують різні цілі

Користувачі	Можливості отримання інформації	Цілі
Посадові особи підприємства	На всіх етапах обробки облікової інформації	Прийняття рішень про оптимізацію господарської діяльності
Працівники підприємства	За інформацією ЗМІ або додатково – в межах колективного договору	Фінансові стабільність підприємства, від якої залежить стабільність та розмір виплат працівникам
Учасники (засновники) підприємства	Отримання сформованої фінансової звітності з підприємства або ЗМІ	Максимізація власного фінансового інтересу
Сторонні організації	За інформацією ЗМІ, в окремих випадках – на вимогу	Прийняття рішень про налагодження співпраці, аналіз можливості погашення боргів (платоспроможності)
Держава в особі державних органів влади	Отримання сформованої фінансової звітності з підприємства, що встановлено законодавчо	Одержання податків
Суспільство	За інформацією ЗМІ	Загальний стан фінансового ринку, який впливає на добробут регіону